

Műhely

Regiófejlesztési szakkollégium a Miskolci Egyetemen

Zsúgyel János

A 2005/2006-os tanévben a Miskolci Egyetem Világ- és Regionális Gazdaságtan Intézete szervezésében regionális fejlesztési szakkollégium indult a jó képességű, a regionális gazdasági és társadalmi folyamatok iránt érdeklődő hallgatók részére. A szakkollégium tevékenységével az üzleti-intézményi szféra valós igényeihez igazodó regionális kutatások kereteit kívánja megteremteni. A szakkollégium célja az ismeretek bővítése és elmélyítése mellett a regionális tudományok gyakorlatorientált művelése, valamint a Miskolci Egyetem és az üzleti-intézményi szféra közötti kapcsolatok erősítése.

A szakkollégiumi műhelyek és feladataik bemutatása

a) Környezeti erőforrások hasznosítása és a fenntarthatóság biztosítása; területi gazdasági fejlődésre gyakorolt hatásainak elemzése.

A fenntarthatóság helyi és regionális összefüggéseinek feltárása -a fenntartható fejlődés és a környezeti fenntarthatóság alapelveinek azonosítása.

A környezeti hatékonyságnövelés lehetőségeinek vizsgálata a tudomány a gazdaság és a társadalom vonatkozásában (szektorális megközelítésben).

A természeti erőforrások és a környezet minőség megőrzésére kifejlesztett technológiai, politikai, társadalmi, gazdasági és pénzügyi eszközök vizsgálata.

A tudományok szerepe a fenntartható fejlődésben.

A környezeti problémák kezelésének hatékonyságnövelésére javasolt megoldások vizsgálata.

A fenntartható fejlődés az előttünk álló időszak egyik kiemelt kérdésköre, amit számos európai integrációs és hazai dokumentum is megerősít. (6. Környezetvédelmi Akció Programja, Lisszaboni Stratégia, Fenntartható Fejlődés Stratégiája, A hazai fenntartható termelési rendszerek és fogyasztói szokások keretprogramja).

A fenntartható fejlődés gyakorlati megvalósításának kérdései különös súllyal jelennek meg régióinkban, hiszen az észak-magyarországi régió az európai régiók rangsorában a gazdasági fejlettség tekintetében és szociális vonatkozásban is a sereghajtók között szerepel. Ezért indokolt annak vizsgálata, hogyan lehet a térség gazdaságát olyan fejlődési pályára állítani, amelyben az ökohatékonyság javítására építve, az erőforrás hasznosítás és környezetkárosítás kedvezőbb szintre kerül, emellett a gazdaság fejlődésének is látható jeleként a jólét érzékelhető lesz.

b) Régiók versenyképességének vizsgálata, a regionális gazdasági folyamatok és a térségi abszorpciós képesség ökonometriai modellezése.

Innovatív klaszterek kialakításának, szervezésének lehetőségei.

Kistérségi abszorpciós képesség vizsgálata és modellezése.

EU források felhasználásának társadalmi-gazdasági hatáselemzése.

Régió gazdaságának monitorizálására alkalmas komplex mérési módszer kidolgozása.

A regionális versenyképesség az európai integráció egyik kulcsfogalma lehet a 2007-2013 közötti költségvetési időszakban, hiszen az európai térségek közötti kohézió növelése egyre kevésbé mehet végbe a versenyképes régiók fejlődésének visszafogásával. Az elmaradott térségek EU-átlaghoz történő felzárkóztatása a versenyképesség tényezőinek feltárásával és támogatásával képzelhető el a jövőben.

A versenyképesség helyi fejlesztése az innovációs klaszterek szervezésére, a hálózati együttműködésben rejlő szinergikus hatás kihasználására alapozódhat. A növekedési tényezők számszerűsítésének és modellezésének igénye azt a követelményt támasztja a regionális tudományokkal szemben, hogy a kvantitatív módszereket fokozott mértékben alkalmazzák a helyzetfelmérésben és a hatékony térségfejlesztési gyakorlat kialakításában. A szakkollégium az ezen a területen megfelelő kutatási és alkalmazási tapasztalatokkal rendelkező jövőbeni szakembergárda képzését kívánja megalapozni.

c) Elmaradott rurális térségek felzárkóztatása, új fejlődési pályára állítása.

A helyi tudásra épülő vidékfejlesztési innovációk létrehozása, terjesztése és adaptálása.

Az aprófalvak megújulási lehetőségeinek feltárása.

Az átalakuló város-falu kapcsolat vidéki mobilizációs hatásának kiaknázása.

A romák helyének és szerepének megtalálása a vidék fejlesztésében.

A szociális gazdaság kiépítése.

A vidékfejlesztéssel foglalkozó műhely indítását az alábbi tényezők indokolják:

Az észak-magyarországi régió kistérségei közül jelentős hányadot képviselnek a rurális jellegű kistérségek. Ezeket a kistérségeket a gazdasági szerelők hiánya, a gazdaságban az alapanyag-termelő mezőgazdaság dominanciája, a munkahelyek hiánya, magas inaktivitás, az életkörülmények elmaradottsága, közlekedési és információs elzártság, a népesség alacsony képzettségi színvonala, kiterjedő szegénység jellemzi. Felzárkózásuk és egyben új funkcióik megtalálása a régió fejlődésének alapfeltétele.

A rurális kistérségeken belül különös figyelmet érdemel az aprófalvak és a legnagyobb szociális problémákkal, a társadalmi kirekesztés tényével és következményeivel küzdő falusi roma réteg helyzete.

A MTA Regionális Kutatások Központja Észak-magyarországi Osztályán az elmúlt években folyó kutatásokból ismert nemzetközi vidékfejlesztési példák is azt igazolták, hogy a problémák megoldásában és rurális kistérségeink új fejlődési pályára állásában a szociális gazdaság, a helyi természeti és kulturális erőforrásokat hasznosító, a helyi tudásra épülő innovációk és az átalakuló város-vidék kapcsolatok meghatározó szerephez jutnak. Ezek elterjesztéséhez, az adott térségekre irányuló adaptációk kidolgozásához és megvalósításához a jelzett témakörök elméletében és a vidékfejlesztés módszertanában jártas, a tágabb összefüggéseket, a régió kistérségeit és a fejlesztés szabályozásából és intézményi rendszeréből adódó lehetőségeket is jól ismerő, felkészült szakemberekre van szükség.

A szakkollégium keretében folyó tanulmányi és kutatási tevékenység jellemzői

A hallgatókat a műhelyekhez kapcsolódó előadások keretében neves hazai meghívott előadók képzik, illetve a Miskolci Egyetem jelentős kutatási tapasztalattal rendelkező kollegái készítik fel a feladatok megoldására. Az így megszerzett elméleti és módszertani ismeretek birtokában a résztvevők belső és külső tutorok támogatásával vállalkozásoknál, illetve közigazgatási intézményeknél terepmunkát végeznek, majd a műhelyvezetők és a konzulensek közreműködésével gyakorlatorientált feladatokat oldanak meg.

A szakkollégium az éves tevékenység lezárásaként konferenciát rendez, melyen a hallgatók előadás keretében prezentálják eredményeiket, illetve a feldolgozott témához kapcsolódó tudományos diákköri dolgozatot nyújtanak be. A terepmunka a program keretében együttműködő külső partnereknél történik, így a feladat eredményes feldolgozásának garanciája a korszerű elméleti felkészítés, valamint az üzleti-intézményi szféra által igényelt és támogatott problémamegoldás. A szakkollégium munkája eredményességének értékelése a végzett hallgatók elhelyezkedési arányának mértéke alapján történik. A terepmunka során kiépített kapcsolatrendszer eredményesen járulhat hozzá a végzést követő elhelyezkedés esélyeinek javításához.